

Markó Béla  
ÉJSZAKAI GYORS

*Vasútnál lakom. Esténként el-elnézem én is,*  
hogy ott áll *minden fülke-fényben* a költő,  
míg tovarobog a vonat. Megkérdezném tőle,  
Attila, hát te mit csinálsz itt, ahol talán  
sohasem jártál, de amire válaszolhatna,  
már eltűnik. Aztán jön az újabb szerelvény,  
és láthatom megint. Hozzám képest még  
kölyök. De már örök. Vasútnál laktam  
gyermekként is, sokszor láttam őt akkor is.  
Most pedig figyelem félálomban minden  
éjjel, hogy erős csengetéssel vagy inkább  
hangos harangozással ereszkedik le a sorompó,  
majd elhalad József Attila. Lehet, felült a  
budapesti gyorsra, és bejárja most mind  
a kanyargó völgyeket, világít csak a sűrű  
éjszakában. De épp itt? Miért ne? Nekünk is  
szükségünk van rá. Kell a kép. Kell a mozgás.  
Kell az álom, és kell a remény is. Hogyha  
megáll a robogó sötétség, egy pillanatra  
kiömlenek a nappalok a peronra. De hamar  
továbbmegy minden. Itt élek az egyre gyéresebb  
vonatok közelében. Gabonát hoznak, cementet,  
követ, bégető juhokat, karácsonyfát, költőt is  
gyakran. De ő nem száll le Marosvásárhelyen.  
A vers olyan, hogy bármelyik sorompónál  
várakozunk, úgyis ott lesz az ablakban  
József Attila. Csupa *kivilágított* strófa.  
Ha nem áll ott a költő, üres lesz a költemény,  
és csordultig telik az éjszaka feketeséggel.

## EGYETLEN ÉLET

Jobbra kettő. Majd hosszú-hosszú szünet.  
Ismét egy jobbra. Már három hiányzik.  
Aztán balra egy. Kisvártatva megint  
egy balra. Megpróbálom észben tartani.  
Számolok. Hirtelen jobbról három.  
De végre balról is jön egy. Madarak.  
A kökerítés fölött, a tűzfal és a garázs közt,  
egyik oldalt a cseresznyefára támaszkodva,  
másik oldalt a terebélyes mogyoróbokorra,  
felhőkkel foltozott égdarab. A veranda  
eresze fent is elvágja a kilátást. Vagyis  
innen nézve ebből áll a világ. Rigók,  
verebek, varjak, galambok. Ritkábban  
egy-egy vércse is. Nem mindig tudom.  
Úgyis csak az számít ilyen messziről, hogy  
mennyi. Feltűnnek, itt vannak, eltűnnek  
túlfelől. Most ketten átrepülnek jobbra.  
Ismét nincsen egyensúly. Nem ideológia.  
Nem is paranoia. Ha egyik vagy másik  
irányba túlságosan sokan. Valami furcsa  
hiányérzet. Rossz érzés. Hogy baj lesz  
belőle. Fogalmam sincs, hogy a tűzfal,  
a garázs, az eresz vonalán túl még hányan.  
Nem is érdekel. Csak ez a kétség, amelynek  
van határa, és mégis végtelen. Mint egyetlen  
élet. Folytatódik, de nem látom, hogyan.  
Olyan is van, hogy kering, megfordul.  
Lehet, hogy nem kellene sietnem, mert  
sokkal jobb, ha itt vagy ott hiány van.  
Vagy többlet. Ne billenjen el teljesen, de  
nehezedjék mégis olykor a cseresznyefára,  
esetleg a mogyoróbokorra az egész. A felhők  
tömege. A világitó üresség. Ahogy időnként

átúszik rajta néhány forró, puhán lüktető sejt.  
A teremtés törmelékei. Hol többen, hol csak  
egyedül. Miért is kell ez a lebegés, ez az  
egybeesés, ez a pontos elszámolás? Hogy majd  
ne legyen átrepülés? Ide-oda kívánczóság?  
Hogy ne kapcsolódjék össze múlt és jövő?  
Amit tervezek, és amit teszek? A megnyugtató  
érzés, hogy amennyi érkezett, csak annyi megy  
tovább? Hogy itt marad végül, ami fontos?

## RETORIKA

Nem az első, hanem az utolsó mondatot  
kell tudni mindig, fontos a kezdés, persze,  
és amikor kilépsz a reflektorfénybe,  
sokat számít a megszólítás is, *hölgyeim*  
*és uraim*, esetleg *kedves barátaim*, netán  
*drága honfitársaim* vagy *testvéreim*, szóval  
nem mindegy, van-e *captatio benevolentiae*,  
sikerül-e valamilyen egyetértést, majd  
szolidaritást teremtened a hallgatóságban,  
meg aztán értékelni fogják, ha egy-két  
poénnal megnevelteted őket, illetve a  
megfelelő pillanatban felidézed a város,  
a vidék, az ország és legfőképpen a nemzet  
képességét az összefogásra, a túlélésre,  
a súlyos csapások utáni talpraállásra és az  
újabb meg újabb vereségeket követő  
új s új győzelmekre, vitathatatlanul a legjobb  
fokmérője szereplésednek, ha közbetapsolnak,  
tudatosan törekedned kell erre, ám ahhoz,  
hogy magabízón szembenézhess az elsötétült  
nézőtérrel vagy a napfényes téren összegyűlt  
tízezrekkel, ismétlem, végül is a befejezés

a lényeg, a többi csak felkészülés, közelítés, ráhangolódás, de ha megvan az utolsó mondat, vagyis a befejező gondolat, akkor nyugodtan meg-megállhatsz, kivárhatsz egy pillanatig, ez nem retorikai kérdés, hanem az életed, mégsem szorongsz, hogy nem lesz elég frappáns a vége, és valamilyen hiányérzettel maradnak utánad, vagy pedig te magad is úgy hagyod abba, hogy itt az ideje, holott nem zártad még le, hiszen nem fogalmaztad meg az egésznek a végső esszenciáját, tehát természetesen nem árt, ha az a látszat, hogy minden előző mondatoddal ahhoz a legutolsó igazsághoz próbálsz közelebb kerülni, azt kutatod, arra lelsz rá a végén, de valójában már kezdettől fogva ismerted ezt a befejező mondatot, és egy-egy kitérővel vagy pihenővel arrafelé igyekeztél, miközben nem biztos, hogy sikerül eljutnod addig, és végül csak annyit mondasz hangosan, hogy *föld, fű, ég, haza*, esetleg *szerelem, szerelem, hűség*, vagy csupán egyetlen trágárságot, ilyesmire is van példa, attól függ, lesz-e még erőd beszélni, de ha kiválasztottad azt a hatásos, tulajdonképpen közhelyes mondatot, úgyis másképpen fogsz élni, mert tudod a végét.